

JAK VZNIKL LICHTENŠTEJNSKÝ EKONOMICKÝ ZÁZRAK?

ING. PAVEL JUŘÍK

Čtvrtý nejmenší stát v Evropě a šestý na světě (162 km², 39.700 obyv.), ležící uprostřed Alp mezi Švýcarskem a Rakouskem. se drží na předních příčkách světových statistik i v dalších oblastech. Na prvních příčkách v hodnocení zemí se už půl století umisťuje kvalitou svého školství, podílem průmyslu na HDP nebo vyšší HDP na obyvatele.

Ústřední ředitelství firmy Hilti sídlí od roku 1940 v městečku Shaan.

Promyšlené počátky

Lichtenštejnské knížectví vzniklo v roce 1719 jako poslední z 355. nezávislých území Svaté říše římské. Císař Karel VI. spojil hrabství Vaduz a panství Schellenberg, které koupil kníže Jan Adam I. v letech 1598-1612 a povýšil je na knížectví. Lichtenštejnsko bylo až do konce 19. století velmi chudou zemí, na jejíž chod knížecí rod přispíval ze svých příjmů na Moravě, což byla podmínka, kterou císař Karel VI. v roce 1712 přímo stanovil.

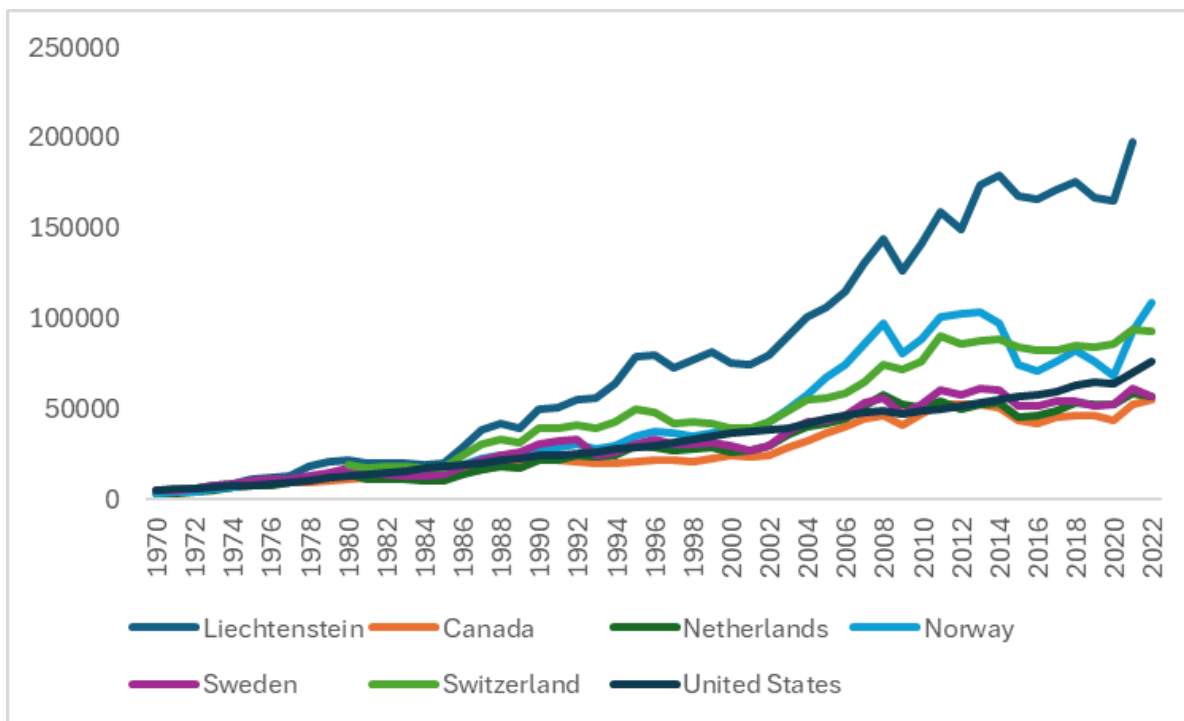
Liechtensteinové se nejprve zaměřili na zvýšení úrovně vzdělání zdejších obyvatel, podporu zakládání lehkého průmyslu, vybudování železnice (1872), levnou ale výkonnou státní správu, která umožnila zavedení nízkých daní. Ekonomická spolupráce s Rakouskem-Uherskem byla po roce 1919 nahrazena partnerstvím se švýcarskou konfederací.

Před sto lety v roce 1924 Lichtenštejnsko vstoupilo do celní a měnové unie se Švýcarskem, což se ukázalo být strategicky rozhodujícím krokem. Knížectví se inspirovalo švýcarským liberálním zákonodárstvím a nízkými daněmi a postupně nastal rozvoj průmyslu. Např. firmy jako HILTI nebo Hoval se staly významnými globálními hráči ve svém oboru. Technologie firmy Örlikon Balzer (jako jediná na světě) umožnila v roce 1969 NASA vyslat astronauty na Měsíc – proto je v Národním muzeu ve Vaduzu vystavena lichtenštejnská vlajka, která byla s Apollo 11 na měsíčním povrchu a také vzorky měsíční horniny.

V 60. letech se Lichtenštejnsko stalo první zemí na světě s plně automatizovanou telefonní sítí. To umožnilo rychlý rozvoj firem a od 70. let rozvoj liberalizovaného bankovníctví. Počet bank se v letech 1970-2024 zvýšil ze 3 na 16. Jako první na světě knížectví zavedlo v roce 2017 elektronickou výměnu finančních dat s dalšími státy.

Lichtenštejnsko bylo prostřednictvím Švýcarska od roku 1960 přidruženo k Evropskému sdružení volného obchodu (ESVO), od roku 1991 je jeho řádným členem. Od roku 1990 je členem OSN (oproti Švýcarsku) a členem EHP a WTO. Přes 51 % HDP tvoří špičkový průmysl (stejně jako v České republice), 11 % finanční sektor a 36 % další služby. Více než 70 % zaměstnanců přichází do knížectví za prací ze zahraničí.

Promyšleně řízený stát s minimální byrokracií (přitom i tak malá země musí zajistit všechny funkce včetně např. lodního a leteckého registru), se stabilní politikou a zákony a nízkými daněmi, se stal vyhledávaným “business centrem”. Je také inovátorem, např. první zákon o Blockchainu přijalo v roce 2020 a stalo se vzorem pro další státy. Nepřekvapuje, že Lichtenštejnsko přitahuje pozornost ekonomů a politologů, protože i od také malé země je možné se mnoho naučit.

Graf. Lichtenštejnsko se řadí velikostí HDP na obyvatele (USD/obyv.) na přední příčky světa už od roku 1970, od roku 1977 je trvale na prvním místě.